

Nr 51.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag angående debitering och uppbörd av sjukförsäkringsavgifter, m. m., såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet.

I en den 12 mars 1954 dagtecknad proposition, nr 189, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272); samt

2) förordning om uppbörd av vissa försäkringsavgifter enligt lagen om yrkesskadeförsäkring och av bidrag från arbetsgivare jämlikt lagen om allmän sjukförsäkring m. m.

Propositionen har hänvisats, såvitt angår det med 2) betecknade förordningsförslaget, till behandling av lagutskott samt i övrigt till bevillningsutskottet.

Beträffande lydelsen av det till bevillningsutskottet remitterade förordningsförslaget får utskottet hänvisa till propositionen (s. 3—17).

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll må här anföras följande.

I propositionen föreslås bestämmelser om debiteringen och uppbörden av obligatoriska sjukförsäkringsavgifter samt av arbetsgivarnas bidrag och avgifter till de obligatoriska sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna m. m. Vidare föreslås vissa ändringar i uppbördsförfarandet i anledning av den omläggning av fastighetsbeskattningen, varom beslut fattades föregående år.

I fråga om sjukförsäkringsavgifterna har tidigare beslutats att avgifterna skall debiteras och uppbäras i samband med den allmänna skatteuppbörden. Såvitt gäller avgiftsuppbörden i samband med preliminär skatt föreslås, att avgifterna skall inräknas i skattetabellerna med vissa genomsnittliga, av tillsynsmyndigheten för de allmänna sjukkassorna årligen fastställda belopp. På grund härav och med hänsyn till den föregående år beslutade höjningen av folkpensionsavgifterna med 80 procent, förordas att skattebeloppen i tabellerna skall uträknas under den förutsättningen bland annat, att avdrag vid taxeringen av inkomsten medgives med 100 kronor utöver ortsavdrag och avdrag för kommunalutskylder. Beträffande preliminär B-

skatt, som beräknas med ledning av preliminär taxering, föreslås att sjukförsäkringsavgift inräknas med samma genomsnittliga belopp, som enligt vad nyss nämnts skall inräknas i skattetabellerna. — Debiteringen av sjukförsäkringsavgifterna i samband med slutlig skatt skall enligt propositionen ske med belopp, som av vederbörande sjukkasse införts i debiteringslängden för slutlig skatt, i förekommande fall ändrade med hänsyn till storleken av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt taxerade inkomst. I fråga om äkta makars ansvarighet för varandras sjukförsäkringsavgifter förordas sådan ansvarighet allenast i de fall, då endast den ene av makarna påförts till statlig inkomstskatt taxerad inkomst och makarna blivit för inkomståret mantalsskrivna såsom tillhörande samma hushåll. Därvid skall den av makarna, som åsatts taxering, påföras även den andre makens sjukförsäkringsavgift.

Debiteringen och uppbörden av arbetsgivarnas bidrag och avgifter till de obligatoriska sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna föreslås skola ske på i huvudsak samma sätt som för närvarande gäller beträffande debitering och uppbörd av olycksfallsförsäkringsavgifter.

Genom omläggningen av fastighetsbeskattningen upphör fastighetsskatten att vara en självständig skatteform. I stället skall ett s. k. garantibelopp för fastighet inräknas i den skattskyldiges till kommunal inkomstskatt taxerade inkomst. I propositionen föreslås att skatten å sådant garantibelopp skall i princip erläggas i samband med den preliminära skatten. Vid utfärdande av debetsedel å preliminär A-skatt kan emellertid fastighetsinnehav som regel ej beaktas, utan i sådant fall måste förutsättas att de skattskyldiga själva medverkar till att skatten å garantibelopp inbetalas preliminärt. För fastighet, belägen i annan kommun än fastighetsägarens hemortskommun, bör debetsedel å preliminär B-skatt understigande 200 kronor ej utfärdas, med mindre den skattskyldige så begär. — Skogsvårdsavgifter samt annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor förutsättes skola debiteras i samband med slutlig skatt. Nämnade avgifter och annuiteter skall icke uppbäras preliminärt.

De föreslagna bestämmelserna är avsedda att i huvudsak träda i kraft den 1 januari 1955.

Av s t a t s r å d s p r o t o k o l l e t i ärendet inhämtas bl. a. följande.

I 36 § lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring upptogs ett stadgande av innebörd, att om debitering och uppbörd av sjukförsäkringsavgifterna stadgas i uppbördsförordningen. Någon komplettering av uppbördsförordningen i ifrågavarande hänseende har emellertid ännu inte skett. Ej heller i övrigt har några detaljbestämmelser utfärdats angående uppbörden av sjukförsäkringsavgifterna. Dessa spørsmål måste nu lösas.

I socialförsäkringsutredningens betänkande angående sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring (SOU 1952: 39) har utredningen (s. 211—218) angivit

vissa riktlinjer för uppbörden av sjukförsäkringsavgifterna. Vid remissbehandlingen av utredningsförslaget har i några remissyttranden föreslagits förenklingar i olika hänseenden i det av utredningen ifrågasatta systemet.

Vid anmälan av propositionen nr 178 till 1953 års riksdag med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring, m. m. uttalade föredragande departementschefen (s. 192) bl. a., att vad sålunda och i övrigt anförts rörande avgiftsuppbörden torde få beaktas vid den särskilda utredning, som måste komma till stånd rörande avgiftsuppbörden. Departementschefen behandlade vidare frågan om avgiftsskyldigheten för äkta makar samt anförde, att de närmare övervägandena rörande uppbördsreglernas utformning i detta hänseende torde få ske i samband med att riksdagen underställdes förslag till de övriga ändringar i uppbördsförordningen, som påkallades av sjukförsäkringslagstiftningen.

För att verkställa förenämnda utredning tillkallade, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, chefen för socialdepartementet den 22 juni 1953 särskilda sakkunniga, nämligen t. f. byrådirektören S. E. H. Malm och kronokamreren B. E. V. Åkerstedt. Den 2 oktober 1953 uppdrog Kungl. Maj:t åt de sakkunniga att utreda jämväl frågan om debitering och uppbörd av arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen och avgifter till den blivande yrkesskadeförsäkringen jämte därmed sammanhängande frågor; vidare tillkallade chefen för socialdepartementet, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, samma dag ytterligare en sakkunnig, nämligen förste aktuarien C. J. H. Holm. I utredningsarbetet har Malm och Åkerstedt deltagit beträffande debitering och uppbörd av avgifter till den allmänna sjukförsäkringen samt Åkerstedt och Holm beträffande debitering och uppbörd av arbetsgivarbidrag till nämnda försäkring och avgifter till den blivande yrkesskadeförsäkringen. Utredningsmännen överlämnade med gemensam skrivelse den 4 december 1953 dels en *promemoria med utredning och förslag rörande debitering och uppbörd av avgifter till den allmänna sjukförsäkringen*, dels ock en *promemoria angående debitering och uppbörd av arbetsgivarbidrag och avgifter till de obligatoriska sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna m. m.* Promemoriorna vidfogat gemensamt författningsförslag har såsom *Bihang* fogats vid statsrådsprotokollet i föreliggande ärende.

Över utredningen eller vissa delar därav har, efter remiss, *yttranden* avgivits av statskontoret, kammarrätten, riksförsäkringsanstalten, statistiska centralbyrån, riksräkenskapsverket, riksskattenämnden, statens organisationsnämnd, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Malmöhus, Värmlands och Västerbottens län, Socialförsäkringsbolagens förening, Försäkringsanstalterna Folket—Samarbete, Svenska sjukkassaförbundet, Sveriges häradskrivarförening, Föreningen Sveriges kronokamrerare samt Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund.

Utom de förslag, som framlagts i förenämnda promemorior, har i propositionen till behandling upptagits de förslag till *ändring i uppbördsförordningen i anledning av fastighetsskattens inarbetning i den kommunala inkomstskatten*, som framlagts i en inom finansdepartementets rättsavdelning utarbetad, den 1 december 1953 dagtecknad promemoria i ämnet.

Över sistnämnda promemoria har, efter remiss, *yttranden* avgivits av kamrarrätten, riksräkenskapsverket, lantbruksstyrelsen, statens organisationsnämnd, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Västmanlands och Norrbottens län, Sveriges fastighetsägareförbund, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sveriges häradsskrivarförening, Föreningen Sveriges kronokamrerare samt Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund.

Vid åtskilliga av de i det föregående angivna remissyttrandena har fogats särskilda yttranden av lokala skattemyndigheter eller andra.

Vad angår *m o t i v e r i n g e n* för de i propositionen framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen. Redogörelsen härutinnan återfinnes å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Debitering och uppbörd av avgifter till den allmänna sjukförsäkringen, s. 24—71.

Debitering och uppbörd av arbetsgivares bidrag och avgifter till de obligatoriska sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna m. m., s. 71—97.

Ändringar i uppbördsförfarandet, föranledda av fastighetsbeskattningens omläggning, s. 97—112.

Särskilda frågor, s. 112—113.

Utskottet. Enligt tidigare av riksdagen fattat beslut skall avgifterna till den obligatoriska sjukförsäkringen uppbäras vid den allmänna skatteuppbörden. I den föreliggande propositionen föreslås nu bestämmelser om debitering och uppbörd av dessa avgifter. Avgifterna skall enligt propositionsförslaget inräknas i preliminärskattetabellerna med vissa genomsnittliga belopp, som årligen fastställas av tillsynsmyndigheten för de allmänna sjukkassorna. I nämnda tabeller skall i anledning härav och med hänsyn jämväl till de år 1953 höjda folkpensionsavgifterna från och med år 1956 ånyo inarbetas ett schablonavdrag, som departementschefen funnit böra bestämmas till 100 kronor. Sjukförsäkringsavgifterna skall även beaktas vid beräkning av preliminär B-skatt, som åsättes på grund av preliminär taxering. Några särskilda regler för beräkning av källskatten för sådana skattskyldiga som icke deltagar i den allmänna sjukförsäkringen föreslås ej, men det förutsattes i propositionen att, om stats- och kommunalanställd personal skulle komma att undantagas från sjukpenningförsäkringen, det framdeles får upptagas till övervägande huruvida ett sådant undantagande utgör skäl för en ändring av källskattetabellerna. I fråga om debitering av sjukförsäk-

ringsavgifterna i samband med den slutliga skatten föreslås att detta sker med belopp som uträknats av vederbörande sjukkassa, varvid dock debiteringsförrättaren skall beakta de ändringar, som påkallas med hänsyn till storleken av den avgiftspliktiges taxerade inkomst vid statsbeskattningen. Avgiftsbeloppen förordas — med ändring av vad de sakkunniga härutinnan föreslagit — skola av sjukkassorna införas direkt i debiteringslängderna, varigenom en önskvärd förenkling i förfaringssättet kunnat ernås. I anslutning härtill förordas jämväl i förenklingssyfte vissa ändringar i sjukförsäkringslagen, bl. a. i fråga om gällande avräknings- och statsbidragsregler, varom förslag underställts riksdagen i särskild proposition, nr 195. Ett spörsmål som i sammanhanget ägnats viss uppmärksamhet är i vad mån makar skall ansvara för varandras sjukförsäkringsavgifter. I detta hänseende förordas att ansvarigheten begränsas till de fall, då endast den ene maken påförts till statlig inkomstskatt taxerad inkomst; i förenklingssyfte föreslås därjämte den ytterligare begränsningen att makarna blivit för inkomståret mantalsskrivna såsom tillhörande samma hushåll. Den av makarna, som åsatts taxering, skall under angiven förutsättning påföras även den andre makens sjukförsäkringsavgift.

Den reglering av frågorna om debitering och uppbörd av de obligatoriska sjukförsäkringsavgifterna, för vilken ovan i huvudsak redogjorts, finner sig utskottet böra tillstyrka. De ändringar i uppbördsförordningen som i propositionen föreslagits till genomförande härav föranleder ej erinran från utskottets sida.

Beträffande debitering och uppbörd av arbetsgivarnas bidrag och avgifter till de obligatoriska sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna föreslås i propositionen ett bibehållande av i huvudsak samma system, som nu gäller för debitering och uppbörd av olycksfallsförsäkringsavgifter. I enlighet härmed skall sålunda arbetsgivare, som sysselsätter mindre än fem årsarbetare (mindre arbetsgivare), i regel erlægga sina bidrag och avgifter tillsammans med de allmänna skatterna. Utskottet har för sin del ingen erinran mot denna ordning och tillstyrker de ändringar i uppbördsförordningen som härutinnan föreslås.

Rörande ändringar i uppbördsförfarandet i anledning av omläggningen av fastighetsbeskattningen föreslås i propositionen, i överensstämmelse med vad som förutsatts redan i samband med berörda omläggning, att skatten å garantibelopp för fastighet skall i princip erläggas preliminärt. För skattskyldig med preliminär A-skatt kan dock fastighetsinnehav som regel ej beaktas, utan förutsättes att den skattskyldige själv medverkar till att skatten å garantibelopp medräknas vid preliminärskattebetalningen. En sådan medverkan förutsättes jämväl beträffande skattskyldig med B-skatt under den övergångstid, som uppkommer innan skatt å garantibelopp automatiskt ingår i den preliminära B-skatten. Ett undantag från den principiella skyl-

digheten att erlægga preliminär B-skatt för fastighet föreslås för det fall att fastigheten är belägen i annan kommun än ägarens hemortskommun. I detta fall skall preliminär B-skatt, som ej uppgår till 200 kronor, ej påföras med mindre den skattskyldige så begär. En regel härom har föreslagits skola upptagas i 26 § uppbördsförordningen och erhålla generell giltighet; den skall således icke endast avse inkomst hänförlig till fastighetsinnehav. I fråga om skogsvårdsavgifter och vissa annuiteter, som hittills uppburits i samband med fastighetsskatten, föreslås att de icke skall uppbäras preliminärt utan debiteras i samband med slutlig skatt.

Utskottet biträder de i propositionen framlagda förslagen till ändringar i uppbördsförfarandet, som föranledes av fastighetsbeskattningens omläggning. Med anledning av att det föreslagna uppbördsförfarandet i viss utsträckning bygger på medverkan från de skattskyldigas sida till att skatten å garantibelopp för fastighet erlägges preliminärt, vill utskottet understryka vad departementschefen i propositionen anfört därom, att de skattskyldiga på lämpligt sätt bör göras uppmärksamma på vad de har att iakttaga för att undgå kvarstående skatt.

Utformningen av det föreliggande förslaget till ändring i uppbördsförordningen, i den mån detsamma ej särskilt berörts här ovan, föranleder ej erinran från utskottets sida.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 189, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet, för sin del anlägga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

Stockholm den 6 maj 1954.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heïman, Spetz, Gustaf Elofsson, Falk, Velander, Söderquist, Einar Eriksson, Damström och Werner; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sjölin, Kärrlander, Wiklund, Vigelsbo*, Anderson i Sundsvall, Nilsson i Svalöv*, Asp*, Andersson i Essvik* och Stenberg.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.